

<h2>Tijd van jagers en boeren</h2> <p>prehistorie tot 3000 voor Christus</p> <ul style="list-style-type: none"> De leefwijze van de jagers: rondtrekken, verzamelen, jagen De leefwijze van de boeren: vestigen, verbouwen <p>Gerelateerde vensters</p> <ul style="list-style-type: none"> Hunebedden Trijntje 	<ol style="list-style-type: none"> Mammoets – plaatje Groote Wielen Rendierjagers - plaatje Groote Wielen Grafheuvels – plaatje Paalgraven Oss? Boerderijen – plaatje Rosmalen 1200 <p>Toendra: botten / Paalgraven</p>
<h2>Tijd van Grieken en Romeinen</h2> <p>oudheid 3000 voor Christus tot 500 na Christus</p> <ul style="list-style-type: none"> De leefwijze van de Grieken: tempels, goden, sport De leefwijze van de Romeinen: legioen, wegen, villa, goden De Bataven: Germanen, limes, boeren <p>Gerelateerde vensters</p> <ul style="list-style-type: none"> De Romeinse Limes 	<ol style="list-style-type: none"> Bataven - ? Hercules - ? Tempel van Kessel – reconstructie Maas (Rijn grens) <p>Hercules Magusanus / Grinnes of Grinnibus > Rossum/Alem, Bataven</p>
<h2>Tijd van monniken en ridders</h2> <p>vroege middeleeuwen 500 tot 1000</p> <ul style="list-style-type: none"> Standen: de adel, de kerk en de boeren De kerk: monniken, klooster, schrijven Ridders: soldaat, heer, maliënkolder <p>Gerelateerde vensters</p> <ul style="list-style-type: none"> Willibrord Karel de Grote 	<ol style="list-style-type: none"> Lambertus – Rosmalen 1200 Rosmalla - Rosmalen 1200 Horige boeren- Rosmalen 1200 Ridders ?
<h2>Tijd van steden en staten</h2> <p>hoge en late middeleeuwen 1000 tot 1500</p> <ul style="list-style-type: none"> Middeleeuwse stad: poort, gilde, markt Kasteel: heer, ridderzaal, slotgracht, pest Kerk: Latijn, kathedraal <p>Gerelateerde vensters</p> <ul style="list-style-type: none"> Hebban olla vogala De Hanze Jeroen Bosch Maria van Bourgondië Erasmus 	<p>1248-1294 Hertog Jan I 1300-1355 Hertog Jan III 1195 Geboorte Den Bosch 1300 Rosmalen (en Empel e.a.) 1309 Polder van der Eijgen 1437 Mariënwater / Koudewater 1485 Annenborch</p> <p>Den Bosch en Antwerpen zijn dé handelssteden Brabants komt op schrift: gedichten en liedjes</p>
<h2>Tijd van ontdekkers en hervormers</h2> <p>renaissance/reformatie/ontdekkingsreizen 1500 tot 1600</p> <ul style="list-style-type: none"> Ontdekkingen: boekdrukkunst, ontdekkingsreizen Geloof: katholiek, hervormd, protestant, reformatie <p>Gerelateerde vensters</p> <ul style="list-style-type: none"> Erasmus De Opstand Willem van Oranje Johan van Oldenbarnevelt 	<p>1402 Heren van Nassau in Heerlijkheid Breda 1500-1558 Karel V 1505-1511 Jan van Baexen heer van Rosmalen 1512 Plundering van Roesmalen door Maarten van Rossem 1550 Lambertuskerk gesticht 1566 Beeldenstorm Willem van Oranje in Breda</p>

<h2>Tijd van regenten en vorsten</h2>	<p>1629 Val Den Bosch in handen van Oranjes</p>
<p>'gouden eeuw' 1600 tot 1700</p>	<p>1648 Vrede van Munster: Lambertus naar protestanten, katholieken naar schuurkerk (Kentering).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De VOC: handel, schepen, koopman, kaartenmakers 	<p>1672 Inval Franse leger</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Grachtengordel: pakhuis, schilders, grachtenhuis, gasthuis, armenzorg 	<p>Vrijheid in ministaatjes als Ravenstein en Megen</p>
<p>Gerelateerde vensters</p>	<p>Tilburg en Helmond weefgetouwen textiel als thuiswerk</p>
<ul style="list-style-type: none"> • VOC en WIC 	<p>De ontwikkeling van Staats Brabant staat stil</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De Beemster 	
<ul style="list-style-type: none"> • Hugo de Groot 	
<ul style="list-style-type: none"> • De Statenbijbel 	
<ul style="list-style-type: none"> • Rembrandt 	
<ul style="list-style-type: none"> • De Atlas Maior van Blaeu 	
<ul style="list-style-type: none"> • Michiel de Ruyter 	
<ul style="list-style-type: none"> • Christiaan Huygens 	
<ul style="list-style-type: none"> • Spinoza 	
<ul style="list-style-type: none"> • Slavernij 	
<h2>Tijd van pruiken en revoluties</h2>	<p>Rampen! 213 huizen maar ook nog hutten</p>
<p>'verlichting' 1700 tot 1800</p>	<p>1719 Droogte en veeziekten</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rijken: pruiken, hoepelrok, gouvernante, etiquette 	<p>1720 Overstroming</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Armen: muizen, veepest, aardappels, koffie, keukenmeid 	<p>1732 Molen in Molenstraat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Revoluties: de Republiek, belasting, pachters, regenten 	<p>1781 Rode loop cholera</p>
<p>Gerelateerde vensters</p>	<p>1785 1000 inwoners</p>
<ul style="list-style-type: none"> • VOC en WIC 	<p>1787 patriotten uit Den Bosch verdreven door Duits leger</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Slavernij 	<p>1794 Invasie van Fransen: bevrijding Bataafs Brabant</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Eise Eisinga 	
<ul style="list-style-type: none"> • De patriotten 	
<ul style="list-style-type: none"> • Napoleon Bonaparte 	
<ul style="list-style-type: none"> • Sara Burgerhart 	
<h2>Tijd van burgers en stoommachines</h2>	<p>1810 Sint Jan weer van katholieken</p>
<p>industrialisatie 1800 tot 1900</p>	<p>1815 Willem Siepkes (leerlooier) burgemeester van Rosmalen onder Koning Willem I</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fabrieken: stoommachine, woningen, arbeiders, armoede 	<p>1823 Lambertus weer van katholieken</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Uitvindingen: gloeilamp, telefoon, stoomtrein, kunstmest 	<p>1870 Psychiatrisch Ziekenhuis Coudewater</p>
<ul style="list-style-type: none"> • School: kinderwet, kinderarbeid, leerplicht 	<p>1873 Gesticht van Meeuwen: zusters van Schijndel</p>
<p>Gerelateerde vensters</p>	<p>1835 Rijksweg van Den Bosch naar Grave</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Slavernij 	<p>1840 Provinciale weg naar Veghel</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Napoleon Bonaparte 	<p>1881 Station Spoorstraat tot 1938 / 1972</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Koning Willem I 	<p>1876 Dijkbreuk Zomerdijk</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De eerste spoorlijn 	<p>1883 Stoomtram Den Bosch Helmond</p>
<ul style="list-style-type: none"> • De Grondwet 	
<ul style="list-style-type: none"> • Max Havelaar 	
<ul style="list-style-type: none"> • Het Kinderwetje van Van Houten 	
<ul style="list-style-type: none"> • Vincent van Gogh 	
<ul style="list-style-type: none"> • Aletta Jacobs 	

Tijd van wereldoorlogen	1914 Belgische (en Oostenrijkse) vluchtelingen naar Den Bosch
eerste helft 20e eeuw 1900 tot 1950	1923 Jan Heijmans eerste opdracht
<ul style="list-style-type: none"> • WOI: neutraal, loopgraven, crisisjaren, bondgenoot 	Verzetsgroep Margriet saboteert Duitse trein: strand in Rosmalen
<ul style="list-style-type: none"> • WOII: bezetting, verzet, Nazi, holocaust, voedselbon, hongerwinter, NSB, bevrijding 	Concentratiekamp Vught
Gerelateerde vensters	1942 Sluiting Beerse Overlaat
<ul style="list-style-type: none"> • De Eerste Wereldoorlog 	1944 23 oktober bevrijding
<ul style="list-style-type: none"> • De Tweede Wereldoorlog 	1947 Volkstelling
<ul style="list-style-type: none"> • Anne Frank 	
<ul style="list-style-type: none"> • Indonesië 	
<ul style="list-style-type: none"> • Anton de Kom 	
Tijd van televisie en computer	1960 10.000 ste inwoner
tweede helft 20e eeuw 1950 – heden	1996 Rosmalen bij Den Bosch
<ul style="list-style-type: none"> • Politiek: wederopbouw, IJzeren Gordijn, Koude Oorlog, Europese Unie 	1981 Nieuw station
<ul style="list-style-type: none"> • Maatschappij: emigratie, gastarbeiders, watersnoodramp, Deltawerken, televisie, popmuziek 	1989 Huis van de Toekomst
Gerelateerde vensters	2013 Kwartet
<ul style="list-style-type: none"> • De watersnood 	2015 Maxima kanaal / 1200 jaar naam Rosmalla
<ul style="list-style-type: none"> • De televisie 	
<ul style="list-style-type: none"> • Haven van Rotterdam 	
<ul style="list-style-type: none"> • Annie M.G. Schmidt 	
<ul style="list-style-type: none"> • Het Caribisch gebied 	
<ul style="list-style-type: none"> • Srebrenica 	
<ul style="list-style-type: none"> • Europa 	
<ul style="list-style-type: none"> • Het Oranjegevoel 	
<ul style="list-style-type: none"> • De gastarbeiders 	
<ul style="list-style-type: none"> • Marga Klompé 	
<ul style="list-style-type: none"> • Kolen en gas 	

Rosmalen Vroeger
Huis van de Toekomst

Rosmalen: aandachtspunt Dijkdorp Overstromingen